

OKRUHY KE STÁTNÍM ZÁVĚREČNÝM ZKOUŠKÁM

Studijní program: **Speciální pedagogika**

Studijní obor: **Speciální pedagogika pro vychovatele**

SPECIÁLNÍ A INTEGRATIVNÍ SPECIÁLNÍ PEDAGOGIKA

- 1. Základní pojmy speciální pedagogiky.**

Předmět (širší a užší pojetí), cíle, úkoly, metody, speciálně pedagogické jevy a procesy. Postavení speciální pedagogiky v soustavě věd. Systém speciální pedagogiky – vnitřní členění speciální pedagogiky na dílčí vědní obory v České republice. Základní kategorie cílových skupin ve speciálně pedagogických oborech. Normalita a abnormalita ve speciální pedagogice. Typy vývojových vad a jejich charakteristika. Etiologie postižení a jejich prevence.
- 2. Historie vědního oboru speciální pedagogika ve světě a v České republice.**

Významné osobnosti – zástupci jednotlivých vědních oborů speciální pedagogiky a jejich přínos v péči o lidi s postižením.
- 3. Změna paradigmatu v naší speciální pedagogice v 90. letech 20. století.**

Model medicínský, sociálně patologický, model prostředí a antropologický. Učení se globálnímu spolužití. Posun společenského vnímání lidí s postižením majoritní společností – od defektu, vady a péče ke konceptu postižení jako dimenze kvality života a speciálních potřeb.
- 4. Proces socializace a resocializace lidí se speciálními potřebami.**

Vývojová podmíněnost člověka v oblasti sociálního učení. Vývoj „já“ v pojetí hlavních teorií osobnosti.
- 5. Integrace/inkluze.**

Objasnění pojmů integrace, inkluze, druhy a stupně integrace, definice školské integrace. Srovnání integrace a inkluze v pedagogické strategii učitele, rozdíl mezi integrativním/inkluzivním vzděláváním v pojetí Evropského společenství. Rámcové podmínky pro inkluzivní výchovu a vzdělávání v České republice.
- 6. Podmínky pro školskou integraci.**

Zakotvení školské integrace v aktuálně platné legislativě (školský zákon, vyhlášky upravující vzdělávání žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami s podporou asistence). Požadavky úspěšné integrace směrem k integrovanému dítěti/žákovi, k rodičům integrovaného dítěte/žáka, k rodičům ostatních dětí/žáků, k učitelům a škole, k poradenským pracovištím. Podpůrná opatření při speciálním vzdělávání. Formy vzdělávání jedinců se speciálními vzdělávacími potřebami.
- 7. Kurikulární dokumenty a jejich vliv na výchovně vzdělávací proces u dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.**

Bílá kniha, rámcové vzdělávací programy a jejich systém. Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, vzdělávací oblasti, podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v základní škole. Individuální vzdělávací plán a jeho návaznost na rámcový vzdělávací program. Proces tvorby, schvalování a obsah individuálního vzdělávacího plánu. Školy pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami dle postižení žáků.

8. **Využití poradenských služeb v procesu integrace/inkluze určených pro školy a školská zařízení v České republice.**
Školská poradenská zařízení a jejich úloha při individuální a skupinové integraci, specializovaná poradenská zařízení. Aktuální legislativa upravující poradenské služby pro jedince se speciálními vzdělávacími potřebami.
9. **Poradenství v sociálních službách.**
Základní a odborné sociální poradenství dle aktuálního znění zákona o sociálních službách. Organizace lidí se zdravotním postižením v České republice a mezinárodní organizace lidí se zdravotním postižením. Transformace vzdělávání, péče a služeb pro osoby se speciálními potřebami v rámci resortu práce a sociálních věcí.
10. **Moderní trendy v péči o jedince se speciálními potřebami.**
Informovanost, prevence, mainstreaming, deinstitucionalizace, mezioborový přístup. Spolupráce resortů a organizací. Zařízení rodinného typu, chráněné bydlení. Pracovní uplatnění, chráněné dílny, podporované zaměstnávání, celoživotní vzdělávání. Rovné příležitosti.
11. **Osobnost učitele a ředitele školy v procesu integrace/inkluze.**
Osobnostní a odborné kompetence pedagoga a ředitele školy v procesu integrace/inkluze. Zásady a charakteristika nedirektivní komunikace v prostředí třídy. Legislativní postup při zařazování žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do výchovně vzdělávacího procesu.
12. **Jedinci mimořádně nadaní.**
Vymezení problematiky nadání a talentu. Charakteristické projevy chování při edukaci a při volnočasových aktivitách nadaného jedince v jednotlivých vývojových fázích. Specifika vzdělávání a výchovného vedení nadaných jedinců, vhodné organizační formy vzdělávání. Aktuální možnosti školské integrace jedinců mimořádně nadaných. Podmínky pro vzdělávání dětí a žáků mimořádně nadaných v mateřské škole a základní škole dle rámcových vzdělávacích programů, individuální vzdělávací plán a jeho tvorba.
13. **Lidé se sluchovým postižením.**
Etiologie, klasifikace sluchových vad, sluchová protetika. Komunikační systémy, možnosti a podmínky edukace u jedinců se sluchovým postižením. Zjišťování přítomnosti sluchové vady, podstata audiometrie. Zásady komunikace s lidmi se sluchovým postižením – specifika u lidí s prelingvální a postlingvální vadou sluchu.
14. **Lidé se zrakovým postižením.**
Pojmové vymezení disciplín tyflopédie a oftalmopedie. Klasifikace zrakových vad (dle doby vzniku, stupně a rozsahu postižení, délky trvání). Přehled zrakových vad, jejich symptomy, možnosti nápravy, léčby. Specifika výchovy a vzdělávání lidí se zrakovým postižením. Zásady komunikace s lidmi se zrakovým postižením se zaměřením především na slabozrakost a nevidomost.
15. **Lidé s tělesným postižením.**
Vrozená a získaná tělesná postižení – druhy, charakteristika, etiologie, prevence. Dětská mozková obrna (DMO) – (charakteristika, etiologie, příznaky, výskyt, formy. DMO jako součást vícenásobného postižení, speciálně pedagogická diagnostika dítěte s DMO, úkoly poradenského zařízení a školy, posuzování školní zralosti. Percepčně-kognitivní vývojová podmíněnost dítěte s DMO ve srovnání s dítětem bez tohoto postižení. Zásady komunikace u lidí s tělesným postižením.
16. **Lidé s chronickou nemocí.**
Definice chronicity, chronické nemoci (zejména epilepsie, alergie a astmatická onemocnění) a jejich vliv na edukaci. Volnočasové aktivity a profesní příprava těchto lidí. Přehled a projevy dalších chronických onemocnění s dopadem na aktivitu dítěte/žáka (fenylketonurie, poruchy metabolismu tuků, srdeční vady, cystická fibróza, chronické selhání ledvin, diabetes, apalický syndrom). Léčba a adaptace na nemoc (adaptační fáze rodiny a nemocného dítěte). Školy při zdravotnických zařízeních (mateřské školy, základní školy), jejich význam a úkoly. Osobnost herního terapeuta, systém práce. Charakteristika, význam a organizace herní terapie.
17. **Lidé s vícenásobným postižením.**
Kategorizace kombinovaných vad dle hloubky postižení a dle symptomatologie. Etiologie, výskyt, cíl péče. Specifika lidí s hluchoslepotou. Plánování intervence (analýza výchozí situace, určení cíle intervence, přiřazení speciálně pedagogických opatření). Bazální stimulace (charakteristika, složky). Typy komunikace užívané u lidí s vícenásobným postižením. Základy alternativní a augmentativní komunikace (členění, základní charakteristika jednotlivých systémů).

18. Lidé s parciálními poruchami.

Specifické poruchy učení, definice, etiologie, klasifikace, diagnostika, charakteristika dyslexie, dysgrafie, dysortografie, dyskalkulie. Doporučené postupy pro práci s dětmi se specifickými poruchami učení. Dyspraxie a její projevy v oblasti hrubé a jemné motoriky, vývojová podmíněnost. Aktuálně platná legislativa vztahující se k žákům se specifickými poruchami učení.

19. Lateralita

Vymezení pojmu, typy a stupně laterality. Změna pohledu na lateralitu v historii. Vztah laterality a komunikace. Diagnostika laterality. Možné sekundární důsledky nerespektování preference dominantní ruky. Doporučené postupy pro práci s dětmi preferujícími levou ruku.

20. Lidé se sociálním znevýhodněním.

Definice sociokulturního znevýhodnění, funkce přípravné třídy základní školy a její legislativní zakotvení. Strategie ve vzdělávání minorit se zaměřením na romské etnikum.

21. Lidé v seniorském věku.

Stáří a stárnutí. Gerontologie, geriatric, gerontagogika. Potřeby seniorů a jejich rodin. Organizace služeb o seniory. Geriatrická a gerontologická diagnostika. Cíle a funkce výchovy seniorů.

22. Speciálně pedagogická diagnostika a poradenství.

Definice diagnostiky, diagnózy, druhy diagnostiky, speciálně pedagogická diagnostika podle zaměření (na rozumové schopnosti, lateralitu, motoriku aj.). Úkoly speciálně pedagogické diagnostiky v raném, předškolním a školním věku. Speciálně pedagogické poradenství (vymezení poradenství, druhy poradenství, vztah mezi poradenstvím a terapií, cíl a metody poradenské práce).

23. Ontogeneze dítěte a raná péče.

Raný věk dítěte s různými druhy postižení a specifika jeho vývoje. Charakteristika rané péče, cílové skupiny, oblasti podpory, průběh poskytování služby, principy rané péče. Rodičovství a sourozenectví ve vztahu k dítěti s postižením – kvalita života jednotlivých členů rodiny. Proces postupné akceptace postižení u dítěte ze strany rodičů. Vliv jednotlivých stylů rodičovské výchovy na kvalitu života jedince s postižením.

24. Terapeutické přístupy v dětském věku.

Charakteristika a průběh terapeutického procesu u dětí, osobnost terapeuta. Terapie hrou, dramaterapie, arteterapie, biblioterapie, muzikoterapie, trampolining, terapie za účasti zvířete (vymezení, obsah, formy, metody, prostředky, cíle).

25. Lidé s narušenou komunikační schopností.

Vymezení narušené komunikační schopnosti. Přehled jednotlivých druhů narušené komunikační schopnosti (dyslalie, dysfázie, mutismus, afázie ad.). Opožděný vývoj řeči, etiologie a klasifikace. Symptomatické poruchy řeči, narušení vývoje řeči u dětí s jiným primárním postižením či onemocněním (mentální postižení, sluchové postižení, zrakové postižení, pervazivní vývojové poruchy, dětská mozková obrna, neurologické syndromy, psychické poruchy ad.).

PEDAGOGIKA VOLNÉHO ČASU

- 1. Pedagogika a její základní kategorie.**

Vztah pedagogiky k dalším vědním disciplínám. Struktura pedagogiky. Činitelé, principy a formy výchovy. Význam pedagogické teorie pro výchovně vzdělávací praxi. Základní pedagogické pojmy (vzdělání, výchovně vzdělávací proces, subjekt, objekt ad.).
- 2. Smysl a podmínky výchovy – úloha výchovy v životě jedince a společnosti.**

Definice výchovy, funkce výchovy, filozofická východiska, výchovné cíle, intencionální a funkcionální formy výchovy. Sebevýchova. Současné úkoly a trendy ve vzdělávání a výchově.
- 3. Hlavní složky výchovy v širším smyslu.**

Výchova rozumová, vědecká, jazyková, ekologická, mravní, politická, technická, ekonomická, estetická, tělesná, dramatická aj. Výchovné cíle a jejich hierarchie. Formy výchovy, metody výchovné práce. Teorie výchovy. Filozofie a sociologie výchovy.
- 4. Historie výchovy ve volném čase a vývoj pedagogiky volného času.**

Stručný přehled vzniku a vývoje pedagogiky volného času. Pojetí pedagogiky volného času u nás a v zahraničí (např. v Německu).
- 5. Člověk, společnost a výchova ve volném čase.**

Pojetí a funkce volného času. Čas jako základní fenomén pedagogiky volného času. Problematika volného času jako interdisciplinární téma. Pojem času v pedagogice volného času. Moderní význam volného času. Aktivita jedince ve volném čase, přehled a charakteristika stěžejních potřeb vystihujících požadavky jedince v kontextu společnosti (např. rekreace, edukace, kompenzace).
- 6. Pedagogika volného času v systému sociálních věd.**

Pedagogická, psychologická, sociologická a filozofická determinace pedagogiky volného času. Metodologické otázky pedagogiky volného času. Obsahová dimenze edukace ve volném čase. Principy a rysy výchovy ve volném čase.
- 7. Pojetí, typy a principy pedagogiky volného času.**

Podrobnější charakteristika principů pedagogiky volného času (dosažitelnost, otevřenost, dobrovolnost, nenucenost, iniciativa, vlastní rozhodování aj.).
- 8. Politika volného času.**

Hlavní cíle politiky volného času. Okruhy volného času a jejich charakteristika. Míra činnosti ve volném čase. Časová kompetence jako nový cíl pedagogiky volného času.
- 9. Perspektivy a problémy pedagogiky volného času.**

Praktická řešení otázek volného času. Osobnost jako východisko pedagogiky volného času. Dospělý člověk jako cílená perspektiva pedagogiky volného času.
- 10. Specifika volného času v konzumní společnosti.**

Postmaterialistická společnost zážitku. Privatizace a individualizace volného času. Volnočasové klišé a jeho následky. Volný čas jako potenciál kvality života.
- 11. Oblasti volného času důležité pro současné mladé lidi.**

Zážitek v obecném smyslu slova, hudební zážitek, zážitky napětí a uvolnění, přátelství a lásky, party, zábavy a dobrodružství, zážitky sportovní a tělesné. Vliv rodiny na výchovu ve volném čase.
- 12. Typologie volnočasových aktivit.**

Typologie ve vztahu k věku, pohlaví, vzdělání, lokalitě a dalším proměnným. Aktivita ve volném čase, obsahová náplň, klasifikace, význam, metody a formy práce. Předmět, funkce, principy a metody výchovy ve volném čase.
- 13. Výchovný význam her.**

Definice her a jejich atributy. Význam her pro: tvořivý život, řešení životních problémů, nežádoucí chování dětí a mládeže (kriminalita ad.).

14. **Příprava a vedení volnočasových akcí.**
Animátor jako organizátor, chronologie přípravy celé akce, vyhodnocení, zpětné vazby, medializace. Zajišťování akce v jednotlivých oblastech (výchovné, personální, ekonomické, zdravotní, technické apod.).
15. **Pracovníci ve sféře volného času.**
Aktuální taxonomie pracovníků v oblasti volného času. Obory pracovníků volného času podle druhů volného času (denní, týdenní, roční). Oblasti působení pracovníků volného času.
16. **Osobnost pedagoga volného času.**
Styly vedení skupiny, klima ve skupině. Využití pedagogické diagnostiky při výchově ve volném čase. Sebereflexe pedagoga volného času v oblasti výchovného působení. Odborné znalosti a osobní vyspělost pedagoga volného času. Strategie pro zvládání stresu.
17. **Vzdělání jako společenská hodnota, hodnotová výchova.**
Hodnoty a hodnotová orientace člověka jako součást výchovy. Klasifikace a charakteristika hodnot (výkonové, etické, estetické, hodnotové systémy, multidimenzionální pojetí hodnot). Typy hodnotového působení (transmisivní, liberální, humanizující). Kognitivní a postojeová stránka hodnotové výchovy a její charakteristika.
18. **Etika volného času.**
Hodnotové priority a volný čas. Hodnotová výchova – neuralgický bod našeho školství. Relativní autonomie jedince jako cíl pedagogiky volného času. Výchova k hodnotám v dokumentech české vzdělávací politiky (Bílá kniha, Mezinárodní dokument UNESCO Učení je skryté bohatství).
19. **Animativní pedagogika.**
Vývoj a směry animace. Kulturní animace (M. Pollo) a její základní pilíře. Rozvoj skupiny (fáze a jejich charakteristika – komunikaci „masek“, zrození interakce, stádium opatrnosti a nakonec propojení osobních potřeb členů s nároky vyplývajícími z poslání skupiny).
20. **Informální pedagogika.**
Dialog jako hlavní metoda informální edukace.
21. **Pedagogická komunikace a interakce.**
Specifika a zásady pedagogické komunikace a její vliv na průběh výuky. Roviny komunikace. Problém kázně a svobody ve výchově. Autorita učitele a vychovatele.
22. **Sdružení a organizace pečující o výchovu ve volném čase.**
Přehled sdružení a organizací ve vybraných evropských zemích a v České republice.
23. **Vybrané právní normy důležité pro pedagoga volného času.**
Metodické aspekty organizování volnočasových činností.
24. **Specifika využívání volného času u osob se speciálními potřebami.**
Individuální a kolektivní činnosti. Zaměření na volný čas u osob s různým typem postižení.
25. **Využití dramatické výchovy.**
Dramatická výchova v systému výchovy. Metody a techniky využitelné pro osoby se speciálními potřebami.

PSYCHOPEDIE

1. Psychopedie jako vědní obor. Historické pojetí vztahu společnosti k lidem s mentálním postižením.
Předmět psychopedie. Cíle a úkoly psychopedie. Postavení v soustavě věd, vztah k jiným vědám. Významné osobnosti světové a naší psychopedie. Významné dokumenty a organizace ve vztahu k jedincům s mentálním postižením.
2. Vymezení pojmu mentální retardace.
Etiologie vzniku mentální retardace. Biologické a sociální příčiny. Výskyt mentální retardace v populaci.
3. Klasifikace mentální retardace.
Klasifikace dle 10. revize Mezinárodní klasifikace nemocí. Charakteristika jednotlivých stupňů mentální retardace dle úrovně myšlení, řeči, psychického a somatického vývoje, emocí, chování, možností výchovy a vzdělávání.
4. Mentální retardace ve vztahu k demenci a pseudooligofrenii.
Diferenciální diagnostika.
5. Socializace lidí s mentálním postižením.
Specifika procesu socializace u lidí s mentálním postižením. Osamostatňování od pečující osoby i od rodiny, profesní role a její význam. Stigmatizace.
6. Dospělost a stáří lidí s mentálním postižením.
Specifika dospělosti a stáří u lidí s mentálním postižením. Péče o lidi s mentálním postižením v dospělosti a stáří.
7. Lidé s Downovým syndromem.
Lidé s Downovým syndromem a jejich specifické postavení mezi lidmi s mentálním postižením.
8. Lidé s pervazivními vývojovými poruchami s důrazem na autismus.
Typy jednotlivých pervazivních poruch a jejich charakteristika – příčiny, příznaky, charakteristika. Vývojová podmíněnost percepčně – kognitivních funkcí a jejich specifika u jedince s pervazivní poruchou, především se zaměřením na autismus a Aspergerův syndrom. Specifika ve výchově a vzdělávání lidí s autismem a lidí s dalšími pervazivními vývojovými poruchami (především TEACCH program) a poradenství.
9. Výchova a vzdělávání lidí s lehkým mentálním postižením.
Specifika učení, jeho cíle. Adekvátní výchovné zásady. Základní škola praktická. Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání s přílohou upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením.
10. Výchova a vzdělávání lidí se středně těžkým mentálním postižením.
Specifika učení, jeho cíle. Adekvátní výchovné zásady. Základní škola speciální. Rámcový vzdělávací program základní školy speciální.
11. Výchova a vzdělávání lidí s těžkým mentálním postižením.
Specifika učení, jeho cíle. Problematické výchovné a vzdělávací přístupy a postoje. Adekvátní výchovné, vzdělávací zásady.
12. Výchova a vzdělávání lidí s hlubokým mentálním postižením.
Specifika učení, jeho cíle. Problematické výchovné a vzdělávací přístupy a postoje. Adekvátní výchovné, vzdělávací zásady.
13. Výtvarná, pracovní, tělesná, hudební výchova na základní škole praktické.
Metody a postupy aplikované pedagogem.
14. Rozumová, řečová, smyslová, hudební, výtvarná, pohybová a pracovní výchova na základní škole speciální.
Metody a postupy aplikované pedagogem.
15. Výchova k partnerství a sexuální výchova lidí s mentálním postižením.
Partnerství, rodičovství a sexualita osob s mentálním postižením.
16. Symptomatické poruchy řeči.

Alternativní komunikační systémy pro jedince s těžkým mentálním postižením (sociální čtení, nonverbální komunikační prostředky – Bliss systém, Makaton).

17. Využití alternativní pedagogiky v edukačním procesu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.
Daltonský plán, Otevřené vyučování, Začít spolu.
18. Koncept bazální stimulace.
Podstata bazální stimulace, její využití v edukaci žáků s těžkým mentálním a kombinovaným postižením. Snoezelen a jeho využití u osob s mentálním postižením.
19. Systém škol a zařízení pro vzdělávání a výchovu lidí s mentálním postižením dle stupně postižení.
Individuální a skupinová integrace. Specifika školské integrace a inkluze jedinců s mentálním postižením. Možnosti dalšího vzdělávání a celoživotního vzdělávání jedinců s mentálním postižením (kurzy na doplnění vzdělání, odpolední a večerní školy).
20. Aktuální trendy v péči o lidi s mentálním postižením.
Domovy pro osoby se zdravotním postižením, chráněné bydlení, osobní a pedagogická asistence, stacionáře, respitní péče. Společenské organizace a občanská sdružení. Rodičovské a jiné dobrovolnické organizace, management a metody jejich práce.
21. Volnočasové aktivity u lidí s mentálním postižením.
Specifika a význam využívání volného času u osob s mentálním postižením. Volnočasové soutěže, abilympiády apod.
22. Poradenské služby pro lidi s mentálním postižením a jejich rodiny.
Aktuální legislativa vztahující se ke speciálně pedagogickému poradenství. Principy a metody spolupráce odborníků s rodinou – poradenský systém.
23. Předprofesní příprava žáků s mentálním postižením.
Možnosti uplatnění lidí s mentálním postižením na trhu práce (podporované zaměstnávání, chráněné dílny).
24. Osobnost psychopeda a jeho profesní etika.
25. Komplexní/ucelená rehabilitace.
Ucelená rehabilitace, její dílčí složky, metody, zásady a formy ve vztahu k lidem s mentálním postižením.

Specializace: Etopedie a psychopedie

ETOPEDIE

1. **Etopedie jako vědní obor.**
Terminologie etopedie, předmět, cíle, úkoly, postavení v systému speciální pedagogiky, vztah k ostatním vědám, teorie a praxe etopedie, současné trendy.
2. **Historický kontext přístupů společnosti k lidem s poruchami chování.**
Významné osobnosti tuzemského a světového formátu podílející se na rozvoji oboru, počátky ústavní péče.
3. **Vymezení termínu porucha chování z pohledu různých vědních oborů.**
Základní charakteristika poruch chování, klasifikace. Etiologické faktory poruch chování – monofaktoriální a multifaktoriální pojetí.
4. **Otázka normy a normality.**
Vývojová podmíněnost socializačního procesu u jedince bez a s dispozicí k poruše chování. Charakteristika projevů (raný školní věk, střední školní věk, puberta). Vývoj poruch chování, vliv sociálního prostředí.
5. **Sociální deviace.**
Příklady teorií deviantního chování. Hodnoty a hodnotová orientace jedince. Syndrom naučené bezmocnosti, sociální začlenění, vztah k celoživotnímu vzdělávání.
6. **Otázka autoregulace a sebehodnocení dítěte.**
S dispozicí k poruše chování a poruchou chování s dopadem pro oblasti sekundárního a terciárního vzdělávání. Otázka motivace. Individuální a sociální rozměr chování.
7. **Diagnostické ústavy a střediska výchovné péče.**
Klasifikace, význam diagnostických pobytů, diagnostické metody, spolupráce s jinými institucemi (např. OSPOD, poradenská pracoviště). Úloha sociálního pracovníka při ovlivňování jedince a jeho rodiny. Možnosti a principy krátkodobé a ambulantní péče v etopedii. Střediska výchovné péče – úloha preventivních a krizových oddělení v resocializaci.
8. **Ústavní a ochranná výchova.**
Legislativní zakotvení, přehled zařízení určených k realizaci ochranné a ústavní výchovy dle věku klienta a dle zřizovatele. Resocializační přístupy v zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy. Náhradní rodinná péče.
9. **Osobnost mladistvého pachatele trestných činů.**
Probační a mediační služba. Alternativní tresty uplatňované u mladistvých. Program zacházení.
10. **Kriminalita mladistvých.**
Otázka trestní odpovědnosti dětí a mladistvých. Legislativní ošetření v České republice.
11. **Poruchy chování s lepší a s horší prognózou.**
Klasifikace, diagnostika a diferenciací jednotlivých poruch chování s lepší a s horší prognózou.
12. **Poruchy chování antisociálního rázu se zaměřením na mladistvé.**
Obecná charakteristika antisociálního chování. Problematika agresivity a šikany, podstata agrese, druhy, skupinová dynamika šikanování, stupně šikany a jejich charakteristika, destruktivní účinky šikany.
13. **Poruchy chování asociálního rázu.**
Problematika lhaní, záškoláctví, krádeží, útěků. Způsoby řešení. Souvislost s otázkou sociální exkluze.
14. **Děti s poruchami chování ze sociokulturně znevýhodněného prostředí.**
15. **Opoziční chování a neposlušnost.**
Poruchy chování spojené s konfliktem s autoritou.

16. **Sociální dovednosti učitele a vychovatele v procesu edukace.**
Strategie řízení chování ve třídě, při akcích mimo školní prostředí, při volnočasových aktivitách. Partnerský postup školy a rodiny v podpoře jedince s poruchou chování. Edukační strategie ve třídách s žáky s poruchami emocí nebo chování – diagnostika, plánování dlouhodobé, krátkodobé, IVP, bodové systémy podpory žádoucího chování.
17. **Prevence toxikomanií.**
Metodické přístupy v oblasti primární, sekundární a terciární prevence. Peer programy. Nízkoprahová zařízení. Terénní práce. K-centra.
18. **Zneužívání a závislost na návykových látkách.**
Specifika prevence, vývoj, intervence a rehabilitace v individuální a sociální rovině, vliv závislostního chování na edukaci.
19. **Hyperkinetické poruchy chování.**
Charakteristika, etiologie, výskyt, vztah k poruchám chování nespecifického rázu. Primární a sekundární příznaky. Sekundární projevy dané poruchy v edukačním prostředí. Prevence kázeňských problémů u dětí s hyperkinetickým syndromem v rámci školy, třídy, pravidla kázně, hodnocení, vztahy s vrstevníky, otázka důslednosti učitele/vychovatele.
20. **Úzkostné poruchy.**
Generalizovaná úzkostná porucha, specifické úzkostné poruchy. Deprese v dětském věku. Osobnost dítěte s narušeným citovým prožíváním v prostředí školy. Léčba a pedagogický přístup k žákům s poruchami prožívání.
21. **Poruchy osobnosti ve vztahu k poruchám chování u dospělých.**
Disociální porucha osobnosti z pohledu MKN-10.
22. **Sociálně patologické jevy.**
Členství v závadové partě. Organizovaná kriminalita. Vandalismus. Psychické procesy – dynamika psychických funkcí v zátěžových situacích.
23. **Role nevládních organizací při edukaci jedinců s dispozicí k poruchám chování.**
CESOP, Podané ruce, Dům na půli cesty ad.
24. **Osobnost člověka s poruchami chování.**
Preventivní zaměření práce s jedincem s poruchami chování jako předpoklad zlepšení jeho kvality života. Syndrom naučené bezmocnosti, sociální začlenění, vztah k celoživotnímu vzdělávání, systém obran.
25. **Azylové řízení v České republice.**
Žáci – cizinci ve škole v České republice. Kulturní odlišnosti, stereotypy a předsudky a způsob práce s nimi, interkulturní výchova a vzdělávání.

Specializace: Logopedie a psychopedie

LOGOPEDIE

1. Logopedie a její postavení v systému věd.
Terminologické vymezení, vztah k dalším vědním oborům. Cíl a předmět logopedie.
2. Historický vývoj péče o lidi s narušenou komunikační schopností.
Osobnosti logopedie a historie logopedie.
3. Logopedická intervence se zaměřením na prevenci.
Prevence primární, sekundární, terciární – cílové skupiny, metody, formy, efektivita. Naplnění logopedické prevence v mateřských školách a na 1. stupni základní školy. Logopedický asistent.
4. Anatomie a fyziologie mluvních orgánů.
Ústrojí respirační, fonační, artikulační.
5. Pojetí normy a patologie v logopedii
Narušená komunikační schopnost – definice, dělení dle různých hledisek a klasifikace.
6. Význam komunikace v životě člověka.
Druhy komunikace. Etapy komunikačního procesu.
7. Fonetika.
Předmět výzkumu fonetiky, základní prvky mluvené řeči. Systém českých hlásek, tvoření jednotlivých hlásek.
8. Systém péče o lidi s narušenou komunikační schopností.
Systém péče v České republice a v zahraničí. Legislativní ošetření poskytování logopedické intervence.
9. Fyziologie a ontogeneze řeči.
Řízení řeči, podmínky adekvátní tvorby řeči, anatomické souvislosti. Vývojová podmíněnost rozvoje dětské řeči – chronologický pohled, lingvistický pohled.
10. Vzdělávání dětí a žáků s narušenou komunikační schopností.
Systém školských zařízení pro děti a žáky s narušenou komunikační schopností. Legislativní ošetření integračního začlenění dětí a žáků s narušenou komunikační schopností v České republice.
11. Speciálně pedagogická diagnostika logopedická.
Cíl, metody, zásady logopedické diagnostiky.
12. Narušený vývoj řeči.
Vymezení termínu, kategorie narušeného vývoje řeči. Možnosti ovlivňování vývoje řeči.
13. Opožděný vývoj řeči.
Příčiny opoždění ve vývoji řeči. Metodika logopedické intervence u dětí s opožděným vývojem řeči.
14. Stimulační cvičení směřující k pozitivnímu rozvoji dětské řeči.
Dechová a fonační cvičení, přípravná artikulační cvičení, rozvoj zrakové a sluchové percepce, rozvoj fonemického sluchu, rozvoj hrubé a jemné motoriky, motoriky mluvních orgánů, grafomotoriky.
15. Dyslalie.
Etiologie, klasifikace a diagnostika dyslalie. Zásady logopedické intervence. Metodika vyvození hlásek.
16. Vývojová dysfázie.
Etiologie a symptomatologie vývojové dysfázie. Logopedická intervence.
17. Neurotické a psychotické poruchy řeči.
Etiologie a symptomatologie u neurotických a psychotických poruch řeči. Komplexní péče o jedince s těmito poruchami.

18. Tumultussermonis.
Etiologie a symptomatologie. Logopedická intervence.
19. Balbuties.
Etiologie a symptomatologie. Komplexní péče o balbutiky.
20. Rhinolalia.
Etiologie, klasifikace a symptomatologie. Logopedická intervence.
21. Palatolalie.
Etiologie, klasifikace rozštěpů, charakteristické rysy palatolalie. Komplexní péče o jedince s palatolalií.
22. Afázie.
Etiologie a symptomatologie. Komplexní péče o afatiky.
23. Dysartrie.
Etiologie, klasifikace a symptomatologie. Logopedická intervence.
24. Člověk s narušenou komunikační schopností v rodině.
Dítě s narušenou komunikační schopností v rodině. Dospělý s narušenou komunikační schopností v rodině.
25. Narušená komunikační schopnost na bázi postižení percepce.
Narušená komunikační schopnost u jedinců se sluchovým a zrakovým postižením. Problematika logopedické intervence u jedinců se sluchovým a zrakovým postižením.

PRAKTICKÉ VYVOZENÍ HLÁSEK (součástí každé otázky z logopedie):

1. Hláška P
Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.
2. Hláška B
Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.
3. Hláška M
Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.
4. Hláška V
Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.
5. Hláška F
Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.
6. Hláška T
Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.
7. Hláška D
Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.
8. Hláška N
Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.
9. Hláška Ť
Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.
10. Hláška Ď
Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.
11. Hláška Ň
Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.
12. Hláška J
Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.

13. **Hláška L**
Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.
14. **Hlázky R, Ř**
Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.
15. **Hláška S**
Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.
16. **Hláška Z**
Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.
17. **Hláška C**
Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.
18. **Hláška Š**
Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.
19. **Hláška Ž**
Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.
20. **Hláška Č**
Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.
21. **Hláška H**
Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.
22. **Hláška CH**
Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.
23. **Hláška G**
Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.
24. **Hláška K**
Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.
25. **Samohlásky a diftongy**
Fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, popis postavení mluvidel.